

RÚT A ESTER

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Rút 1,1–5; Rút 2,5–20; Jób 1,6–11; Mat 4,8.9; Est 3,1–14; Zj 12,14–17

ÚVODNÝ TEXT

Keď kráľ videl kráľovnú Ester stáť na nádvorí, získala si jeho priazeň. Kráľ vystrel k Ester zlaté žezlo, ktoré držal v ruke. Ester pristúpila a dotkla sa hlavice žezla. (Est 5,2)

Tento týždeň pokračujeme v skúmaní príbehov, ktoré predznamenávajú udalosti času konca. Prostredníctvom udalostí a ľudí zo skutočného života nám Boh pomáha vidieť, aký je Jeho pohľad. Pomáha nám tiež pochopiť, ako vykladať neskoršie proroctvá, ktoré majú posilniť našu vieru.

Tento týždeň sústredíme našu pozornosť na dve dôležité ženy, ktorých príbehy sa dotkli srdc nespočetných generácií: Rút a Ester. Rút je vdova, bez majetku, ktorá nájde nádej v stretnutí s láskavým Boazom, jej príbuzným vykupiteľom. Ich manželstvo sa pre veriacich stalo oblúbeným príbehom lásky, pretože zrkadlí Kristovu lásku k nám. Ester je mladé dievča žijúce v cudzej krajine, ktoré sa dozvie o sprisahaní smerujúcom k zničeniu jej ľudu. Ester sa ocitne uprostred drámy, ktorá rozpráva príbeh o záchrane jej ľudu.

V proroctvách žena symbolizuje Božiu cirkev. Tento symbol nám okrem iného pomáha pochopiť, ako Boh vníma svoj ľud. Preskúmame spoločne biblické správy o týchto dvoch ženách, ktorých životné okolnosti boli zvečnené v Božom slove, a pokúsime sa vyvodiť z ich skúseností poučenie pre nás.

OSNOVA LEKCIE

Pri štúdiu ďalšej lekcie sa zameriame na starozmluvné príbehy dvoch žien, Rút a Ester, ktoré možno vnímať ako mocné obrazy veľkého Božieho plánu záchrany Jeho detí a víťazstva nad silami zla a hriechu, ako ich predpovedajú biblické proroctvá.

Predobrazné posolstvo príbehu knihy Rút

- Rút 1,5–1: Obraz ľudskej stratenosti (nedeľa)
- Rút 2,5–20: Obraz dôležitosti Vykupiteľa (pondelok)
- Rút 4: Obraz jediného možného Vykupiteľa (utorok)

Predobrazné posolstvo príbehu knihy Ester

- Est 3,1–14: Obraz veľkého nepriateľa Božích detí (streda)
- Est 4–9: Obraz Božej záchrany v pravý čas (štvrtok)

HLADOMOR V „DOME CHLEBA“

¹Za vlády sudcov sa stalo, že v krajine nastal hlad. Vtedy istý muž z judského Betlehema spolu so svojou ženou a oboma synmi odišiel bývať ako cudzinec na moábske polia. ²Muž sa volal Elimelech, jeho žena sa menovala Noémi a jeho dvaja synovia Machlón a Kiljón; boli to Efraťania z judského Betlehema. Prišli na moábske polia a tam sa usadili. ³Noémin muž Elimelech však zomrel a ona zostala s dvoma synmi, ⁴ktorí sa oženili s Moábčankami. Jedna sa volala Orpa a druhá Rút. Bývali tam asi desať rokov. ⁵Potom obaja, Machlón i Kiljón, zomreli a ona zostala sama bez detí a bez muža. (Rút 1,1–5)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Kritici kresťanstva často poukazovali na krutú realitu života v tomto svete ako dôkaz toho, že: (a) Boh neexistuje, alebo (b) nie je schopný zasiahnuť, keď sa dejú zlé veci, alebo (c) je Mu jedno, keď trpíme. Mnohé z biblických príbehov však poskytujú dôkazy, že žiadny z týchto predpokladov nie je správny. Je pravda, že Boh dovoľuje, aby ľudia trpeli následkami vzbury proti Nemu. Boh je však vždy prítomný, vždy koná v ľudských dejinách a vždy nás posúva ku konečnému riešeniu problémov hriechu a utrpenia – a to bez toho, aby narúšal našu slobodnú vôľu. Príbeh Rút je jedným z takýchto príkladov.

Aké ťažkosti postihli Noemi a Rút a čo ich spôsobilo (Rút 1,5–1)? V čom sa opis ich ťažkostí podobá situácii, v akej sa ocitlo celé ľudstvo?

V úvodnom výroku tohto príbehu nachádzame silnú iróniu: Betlehem, mesto, ktorého meno znamená „dom chleba“, postihol hlad. Pripomeňme si hojnosť Edenu, kde Boh povedal Adamovi a Eve: „Môžeš jesť zo všetkých stromov záhrady.“ (1Moj 2,16) Ľudstvo začalo svoju existenciu v hojnosti, pod starostlivosťou štedrého Stvoriteľa. Potom však prišlo o svoje postavenie správcov stvorenstva za otroctvo hriechu. „V pote tváre budeš jesť chlieb, kým sa nevrátiš do zeme,“ povedal Boh Adamovi (1Moj 3,19).

Podobne ako Noemi, aj my sme prišli o dedičstvo, ktoré pre nás Boh pôvodne pripravil. Náš život sa stal utrpením. Eden sme dostali ako dar. Tento dar však nebol bezpodmienečný – ľudia sa mohli slobodne vzbúriť. Táto vzbura je však spojená s prevzatím zodpovednosti za to, ako sa nám bude dariť. Pôvodne sme si mali vďaka Božiemu požehnaníu „podmaniť“ (1Moj 1,28) dokonale stvorený svet. Teraz však stojíme pred úlohou podmaniť si ten padlý. Sebecké ľudské bytosti súperia o vzácné zdroje, čo vedie k množstvu bolesti a utrpenia. Tragické následky našej vzbury sú nevýslovné. Napriek tomu naša padlá Zem vydáva mocné svedectvo o Božej láske. Uprostred ľudskej chamtivosti a pustošenia hriechu sa však zdá, že svet si nás podmaňuje viac, ako si my podmaňujeme jeho. Ale Písmo prináša jasné zaslúbenie, že jedného dňa sa to všetko skončí.

APLIKÁCIA

■ Napriek tisícročiam pôsobenia hriechu a smrti zem neustále odhaľuje zázraky Božej lásky a tvorivej sily. Ako?

RÚT A BOAZ

¹⁰Vtedy Rúť padla tvárou na zem, poklonila sa a povedala: „Čím som si získala tvoju priazeň, že sa ma ujímaš, hoci som cudzinka?“ ¹¹Boaz jej odvetil: „Oznámili mi všetko, čo si po smrti svojho muža urobila pre svoju svokru, ako si opustila otca, matku i rodnú krajinu a šla si medzi ľud, ktorý si predtým nepoznala. ¹²Nech ti Hospodin odplatí tvoj skutok a nech ťa hojne odmení Hospodin, Boh Izraela, ku ktorému si prišla, aby si uňho našla útočisko.“ (Rút 2,10–12)

Noémi žiadala, aby sa jej meno zmenilo na Mara. To všetko pre bolesť a trpkosť, ktoré vstúpili do jej života (pozri Rúť 1,20). Náš vzťah so Stvoriteľom sa nenapraviteľne poškodil hriechom vzbury, čím sme sa prepadli do duchovnej chudoby. Naše vyhlídky sú pochmúrne a život trávime zbieraním „paberkov“. Žijeme z kúskov radosti, ktoré sa stále dajú nájsť v padlom svete. To všetko sa však zmení vo chvíli, keď urobíme pozoruhodný objav: *Boh na nás nezabudol.*

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Prečítaj si text Rúť 2,5–20. Aký kľúčový moment prináša tento príbeh? Prečo Noémينو zistenie identity ich dobrodincinca bolo takou dobrou správou?

Bez pomoci rodiny svojho zosnulého manžela Elimelecha nemala Noémi nárok na pôdu. Dúfala, že sa Rúť vydá za blízkeho príbuzného svojho zosnulého manžela a narodí sa jej dieťa v Elimelechovom mene. Boh urobil v Izraeli opatrenie, aby jednotlivci mohli získať späť svoje dedičstvo v zaslúbenej krajine. Na vykúpenie Elimelechovho dedičstva bol potrebný blízky príbuzný. Boaz nebol len láskavý hospodár, bol *príbuzným* Elimelecha, ktorý mohol pre Noémi a Rúť vykúpiť pôdu po ich manželovi a otcovi.

Zistenie, že Boaz bol nielen dobrosrdečný a veľkorysý, ale aj príbuzný, bolo tou najlepšou možnou správou. Chudoba, v ktorej sa tieto dve ženy ocitli, nemusela trvať večne.

Kresťania už dávno pochopili, že Boaz je predobrazom Krista, ktorý nie je len naším Stvoriteľom, ale rozhodol sa stať aj naším príbuzným, skutočným človekom z mäsa a kostí. Práve preto sa v Písme opakovane nazýva „Syn človeka“ (Mat 12,8; Mar 8,31; Luk 22,22; Ján 3,14).

Príliš veľa ľudí uvažuje o Bohu ako o surovom a cynickom Vládcovi: Boh nás možno pustí do neba, ak zaškrtneme všetky požadované políčka v morálnom dotazníku. Nebude to však z Jeho strany žiadny láskavý krok, pretože sa síce do neba dostaneme splnením technických požiadaviek, ale bude to viac-menej proti Jeho vôli.

Obraz Krista zjavený prostredníctvom Boaza je však úplne iný a popiera vyššie zmienené predstavy. Bohu na nás záleží, túži po nás a aj napriek našej obrovskej duchovnej chudobe nás túži prijať za svoju nevestu.

- Uvažuj o tom, že Stvoriteľ sa nielen stal súčasťou svojho vlastného stvorenstva, ale potom za neho aj zomrel. Ako by mala táto úžasná pravda ovplyvniť náš pohľad na našu vlastnú existenciu?

APLIKÁCIA

BOAZ AKO VYKUPITEĽ

⁸Nato ho diabol vzal na veľmi vysoký vrch, ukázal mu všetky kráľovstvá sveta a ich slávu ^⁹**a povedal mu: „Toto všetko ti dám, ak padneš predou mnou a budeš sa mi klaňať.“** (Mat 4,8,9)

Veď archanjel Michal, keď sa prel v hádke s diablom o Mojžišovo telo, neodvážil sa vyniesť nad ním rúhavý súd, iba čo povedal: „Nech ťa Pán potrestá!“ (Jób 1,9)

Veď archanjel Michal, keď sa prel v hádke s diablom o Mojžišovo telo, neodvážil sa vyniesť nad ním rúhavý súd, iba čo povedal: „Nech ťa Pán potrestá!“ (Júda 1,9)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Boaz sa hlboko zamiluje do Rút a chce sa s ňou oženiť. Objavuje sa však dôležitá prekážka v podobne bližšieho príbuzného, ktorý má tiež nárok na Rút a jej pôdu. Ak považujeme Boaza za predobraz Krista, táto situácia nám pomôže vnímať problém, o ktorý ide vo veľkom spore. Kristus nás miluje, ale je tu bližší „príbuzný“, ktorý si tiež na nás robí nárok: satan.

Čo odhaľujú nasledujúce pasáže o nároku, ktorý si satan robí ľudstvo? (Jób 1,6–11; Mat 4,8,9; Júda 1,9; Luk 22,31)

Keď sa satan objavil v nebeskej rade, povedal Bohu: „Chodil som sem a ta po zemi a prechádzal som sa po nej.“ (Jób 1,7; Roh). A keď sa ho Boh opýtal, či si všimol spravodlivého Jóba, satan sa vyjadril tak, že v podstate označil Jóba za svoje vlastníctvo, pretože Jóbovo srdce podľa satana v skutočnosti nepatrilo Bohu. *To znamená, že ťa skutočne nasleduje len preto, že si k nemu dobrý. Prestaň sa k nemu správať dobre a zisti, komu je Jób verný.*

V Júdovi vidíme krátky odkaz na príbeh, ktorý bol v Izraeli dobre známy: po tom, čo Hospodin pochoval Mojžiša (5Moj 34,6), ho aj neskôr vzkriesil. Hoci nie sme zasvätení do podrobností, samotný text (Júda 1,9) hovoriaci o spore o Mojžišovo telo naznačuje, že satan si naň robil nárok.

„Keď Knieža života a žiariace anjelské bytosti pristúpili k hrobu, satan sa obával o svoju nadvládu. Začal sa hádať s Kristom, ktorý narušil územie považované satanom za jeho vlastné. Vyhlásil, že dokonca ani Mojžiš nebol schopný dodržať Boží zákon. Dopustil sa rovnakého hriechu, ktorý spôsobil, že bol satan vyvrhnutý z neba. Privilastnil si slávu, ktorá patrí iba Hospodinovi a týmto prestúpením sa dostal pod satanovu nadvládu.“ (PP 478; NÚD 229) Je zrejmé, že Kristus vyvrátil satanove tvrdenia a Mojžiš bol vzkriesený (pozri Mat 17,3).

V Rút 4,1–12 čítame o tom, že Boaz putuje k bráne Betlehema – mesta, kde Kristus vstúpil do nášho sveta ako náš blízky príbuzný. Starší sa zhromaždia, Boaz dohodne kúpu pôdy a nakoniec si na potvrdenie dohody vymenia obuv.

Brána bývala miestom, kde sa rozhodovalo o rôznych dôležitých prípadoch. Ide v podstate o typ súdnej scény. Môžeme v nej vidieť scénu súdu z Dan 7,13.14.22.26.27. Nesmieme vynechať jeden podstatný aspekt súdu: súd je „v prospech svätých“, ale len preto, že Kristus za nás zaplatil cenu, rovnako ako to Boaz urobil pre svoju nevestu.

APLIKÁCIA

- Boaz sa napriek prekážkam rozhodol podniknúť kroky na vykúpenie Rút. Podobne aj Kristus vstúpil do nášho sveta, aby nás zachránil, napriek satanovým nárokom na ľudstvo. V ktorých oblastiach prebieha dnes zápas o tvoj život a tvoje rozhodnutia? Ako ti v tomto zápase pomáha vedomie, že Kristus zaplatil tú najvyššiu cenu ako výkupné za nás?

HAMÁN A SATAN

⁸Hamán povedal kráľovi Ahasvérovi: „Jestvuje jeden národ, ktorý je síce rozptýlený, ale predsa oddelený medzi národmi vo všetkých krajinách tvojho kráľovstva. Ich zákony sú odlišné od zákonov všetkých národov, ani kráľovskými zákonmi sa neradia, takže pre kráľa nie je výhodné nechať ich na pokoji. ⁹Ak to kráľ uzná za vhodné, nech sa vydá písomný príkaz, aby ich vyhubili. Desaťtisíc talentov striebra zaplatím do rúk úradníkov, aby ich odviekli do kráľovských pokladníc.“ ¹⁰Vtedy kráľ snal zo svojej ruky pečaťný prsteň a dal ho Agagovcovi Hamánovi, synovi Hammedata, nepriateľovi Židov. ¹¹Kráľ povedal Hamánovi: „Dajú ti peniaze i ten národ, aby si mohol s ním naložiť, ako sa ti bude páčiť.“ (Est 3,8–11)

V príbehu Ester sa stretávame s Hamánom, ktorého životnou motiváciou je túžba po vplyve a moci. V ríši zastáva dôležité miesto nad všetkými ostatnými kniežatami (Est 3,1).

Pri čítaní textov Ezech 28,11–15 a Iz 14,12–15 o Luciferovi nachádzame určité paralely s Hamánom, skazeným nepriateľom Božieho vyvoleného ľudu. Aj Hamán sa odmieta skloniť pred Božou zvrchovanou vládou. Satanove zámary odhaľuje príbeh o pokúšaní Krista. Satan berie Ježiša na vysoký vrch, aby Mu ukázal kráľovstvá sveta (Mat 4,8–11). Kristus, ako sme videli, prišiel vykúpiť svet. Uplatňuje si nárok na celý svet – a robí to ako jeden z nás. Ježiš je náš *príbuzný vykupiteľ*. Cena, ktorú zaplatil ako výkupné, je tá najvyššia možná a presahuje akékoľvek predstavy.

V knihe Zjavenie vidíme, že satanova túžba po moci a uctievaní privádza tento svet do jeho poslednej krízy. Satanove podvody presviedčajú svet, aby sa na šelmu pozeral „s obdivom“ a nasledoval ju (Zj 13,3,4). Dôležitou výnimkou sú tí, ktorí šelmu odmietajú uctievať. A práve voči týmto ľuďom satan použije násilie.

Hamán si uvedomuje, že Mordochaj – jeden z Božích vyvolených ľudí – sa mu nepodvolí a neuzná jeho nárok na *uctievanie*. Hamán je „naplnený veľkým hnevom“ (Est 3,5,6; Roh.) a je rozhodnutý odstrániť všetok Mordochajov ľud z povrchu zeme.

Prečítaj si texty Est 3,1–14, Zj 12,14–17 a Zj 13,15. Aké paralely medzi týmito pasážami nachádzaš? V čom sa Jánov opis cirkvi ostatkov podobá Hamánovmu opisu Božieho ľudu?

Diabol si urobil nárok na tento svet, ale prítomnosť ľudí, ktorí zostávajú verní Bohu a ktorí dodržiavajú Jeho prikázania, vyvracia jeho tvrdenie o úplnej nadradenosti. „Keď sa sobota stane osobitným bodom sporu v celom kresťanstve, vytrvalé odmietanie malej menšiny podriaďiť sa požiadavkám väčšiny z nich urobí predmety všeobecnej nenávisti.“ (ST 22. 2. 1910)

- Zamysli sa nad „malými“ vecami, ktoré teraz skúšajú tvoju vieru. Ak urobíš kompromis v tom „malom“, ako budeš pripravený obstáť, keď príde veľká skúška?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

NA TAKÝ ČAS, AKO JE TENTO

¹³Mordochaj odkázal Ester: „Nemysli si, že so svojim životom vyviazneš v kráľovskom paláci jediná zo všetkých Židov. ¹⁴Ak budeš v tejto chvíli mlčať, úľava a záchrana príde Židom odinakiaľ, ale ty a tvoja rodina zahyniete. Ktovie, či si nedosiahla kráľovskú hodnosť práve pre takú chvíľu, ako je táto?“ (Est 4,13.14)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Niektorí veriaci majú nešťastný sklon zaoberať sa tým rozmerom biblických prorociev, ktorý hovorí o utrpení a treste. Áno, pred nami sú ťažké časy. Ale bolo by chybou prehliadať pri štúdiu prorociev zaslúbené rozuzlenie veľkého sporu a namiesto toho upriamiť všetku pozornosť na strach a ťažkosti. Boh neprikrášľuje budúcnosť a o udalostiach, ktoré sa odohrajú medzi súčasnosťou a budúcnosťou, komunikuje otvorene a úprimne. Je preto vždy dôležité prečítať každý príbeh až do konca.

V prorockých existuje všeobecný model prostredníctvom ktorého Boh odhaľuje pravdu o ťažkostiach a problémoch spôsobených našou ľudskou vzburou. Áno, Boh veľmi jasne ukazuje následky hriechu. Potom však otvorene poukazuje na nádej. Mnohí sa pri štúdiu prorociev zameriavajú na predpovede záverečnej krízy – „čas Jákobovho súženia“ – a sú naplnení strachom a obavami. Je nepochybné, že záverečné chvíle nebudú pre Boží ľud ľahké. Ale tak ako je spoľahlivá predpoveď času súženia, je spoľahlivé aj zaslúbenie vyslobodenia.

V Zjavení 12 diabol s nenávisťou pomstou prenasleduje Kristovu nevestu. Boh však zasahuje, aby ju zachránil. Aj v príbehu Ester vystupuje nádherná kráľovná, ktorá zohrá ústrednú úlohu vo vzniknutej dráme a Boh ju mocne použije na záchranu svojho ľudu.

Prečítaj si texty Est 4,13.14; Est 5,1–3 a Est 9,20–28. Aké ponaučenie si môžeme vziať z týchto pasáží v súvislosti s našou situáciou v záverečných chvíľach dejín zeme?

Boh dal povstať svojej cirkvi ostatkov pre konkrétny okamih v dejinách. Keď sa 1260 dní temného stredoveku chýlilo ku koncu, Boh vyviedol svoju nevestu z úkrytu (porovnaj so Zj 12,14), aby svetu odovzdala svoje posledné poslanstvo milosrdenstva: poslanstvo troch anjelov. Sme tu „práve pre takú chvíľu, ako je táto“ (Est 4,14).

Ester zistila, že nie je sama, kto čelí prenasledovaniu rozpútanému proti jej ľudu Hamánom. Podarilo sa jej nájsť priazeň u kráľa a jej ľud bol nakoniec oslobodený. Ani my nie sme sami, keď vstupujeme do posledných okamihov dejín zeme – Kráľ je na našej strane a Boží ľud bude tiež oslobodený.

APLIKÁCIA

- **Pre Boží ľud sa v príbehu Ester napokon všetko skončilo dobre. Nie vždy sa však problémy vyriešia takto úspešne. Prečo sa potrebujeme na ťažkosti pozeráť z dlhodobého hľadiska? Ako si v zložitej situácii môžeme zachovať nádej, ktorú máme v Kristovi?**

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe *Na úsvite dejín* si prečítajte kapitolu „Prvý izraelský kráľ“ (PP 603.615; NÚD 296–302).

„Satan vyvolá nenávisť proti menšine, ktorá odmieta prijať čisto ľudské ustanovenia a tradície. Nejednen z významných a slávnych mužov sa pripojí k bezbožnému davu a zámožní aj vzdelaní pohrdnú Božím ľudom. Spoja sa proti nemu vládcovia a, žiaľ, i nejednen z kazateľov a členov cirkvi. Slovom, písmom, hrozbami a posmechom sa budú usilovať vyvrátiť pravú vieru. Falšovaním pravdy a zlomyseľnými výzvami budú v ľuďoch roznečovať vášne. Pretože svoje správanie proti zástancom soboty nebudú môcť obhájiť biblickým *Napísané je*, v snahe vyvážiť tento nedostatok sa uchýlia aj k násiliu. V úsilí o obľubu a priazeň nejednen zákonodarca vyhovie žiadostiam o uzákonenie sviätien nedele. Bohobojní však nemôžu uznať také ustanovenie, ktoré protirečí Božiemu Desatoru. V tomto ringu sa bude odohrávať veľký boj medzi pravdou a bludom. O jeho výsledku nemusia byť nijaké pochybnosti, lebo ako v čase Ester a Mordochaja, Hospodin aj dnes obháji svoju pravdu i svoj ľud.“ (PK 605.606; ZSDT 286.287)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Prečo si myslíš, že Boh dovoľuje svojmu ľudu prechádzať cez ťažké obdobia? Aký to má zmysel?
2. Ako sa veriaci človek môže pripravovať na potenciálne ťažkosti, ktoré môžu nastať pre jeho vernosť Kristovi? Kde môžeme nachádzať nádej uprostred ťažkostí?
3. Z čoho podľa vás vyplýva sústredenosť na bolestné a komplikované posolstvá prorociev? Čo môžeme urobiť preto, aby sme nezabudli vnímať dobré správy, ktoré sa nachádzajú v rovnakých prorocstvách?
4. Po prečítaní Zjavenia za vami príde priateľ a zdôverí sa, že má z tej knihy „hrôzu“. Aký prístup by ste použili, aby ste mu pomohli nielen knihu jasnejšie pochopiť, ale aj nájsť v jej posolstve nádej?
5. „Nie som presvedčený, že ma Boh miluje alebo chce. Keby si vedel, čo som urobil, pochopil by si prečo.“ Ako by ste reagovali na tieto slová? Ako by vašu odpoveď mohli ovplyvniť príbehy Rút a Ester?